

О Б Щ И Н А К Ю С Т Е Н Д И Л

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ
2022 - 2023 г.

/Приета с Решение №767 по протокол №34/30.06.2022 г. на Общински съвет – Кюстендил/

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	3
I. Анализ на състоянието и потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....	3
1. Институции за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....	3
2. Отпадане на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно обучение.....	8
3. Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....	9
3.1. Анализ на осигурената обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....	9
3.2. Анализ на осигурената допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Кюстендил.....	19
4. Идентифицирани потребности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Кюстендил.....	26
II. Предизвикателства.....	27
III. Стратегически цели и дейности.....	28
<i>Стратегическа цел №1: Създаване на подходяща среда за личностно развитие на децата и учениците от община Кюстендил.....</i>	<i>28</i>
<i>Стратегическа цел №2: Осигуряване на специалисти и повишаване на компетентностите на педагогическия персонал за задоволяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....</i>	<i>29</i>
<i>Стратегическа цел №3: Създаване на подкрепяща среда и подобряване на условията за личностно развитие за деца и ученици, вкл. и със специални образователни потребности от община Кюстендил.....</i>	<i>30</i>
<i>Стратегическа цел №4: Развитие и разширяване на мрежата от образователни институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на територията на община Кюстендил.....</i>	<i>31</i>
<i>Стратегическа цел №5: Повишаване ефикасността на взаимодействие между участниците в образователния процес и институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.....</i>	<i>31</i>
<i>Стратегическа цел №6: Създаване на условия за активно сътрудничество на образователните институции и гражданското общество за целите на приобщаващото образование.....</i>	<i>33</i>
IV. Механизъм за управление, мониторинг и оценка на изпълнението.....	34
V. Финансиране.....	34
VI. Популяризиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.....	34

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022–2023 г. е разработена в изпълнение на разпоредбите на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование, приета с ПСМ № 232 от 20.10.2017 г.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022–2023 г. е изготвена въз основа на:

- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил 2022–2023 г., приета с решение на Областния съвет за развитие на област Кюстендил от 28.04.2022 г.;
- Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил, приет с Решение №566 по Протокол №26 от 28.10.2021 г. на Общински съвет - Кюстендил.

Стратегията обхваща периода 2022–2023 година.

I. Анализ на състоянието и потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.

1. Институции за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в предучилищно и училищно образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

На територията на Община Кюстендил функционират следните институции в предучилищното и училищно образование:

Неспециализирани училища:

- Начални училища /НУ/ – 2. От тях: в град Кюстендил – 1; в село Раждавица – 1;
- Основни училища /ОУ/ - 3 - в град Кюстендил;

През 2020 година с Решение №88/27.02.2020 г. на Общински съвет – Кюстендил в община Кюстендил е извършена оптимизация на мрежата от общински основни училища, считано от 2020/2021 учебна година, като четири от основните общински училища се преобразуват чрез вливане в три основни училища, както следва:

- Преобразуване на ОУ „Даскал Димитри“ чрез вливане в ОУ „Проф. Марин Дринов“;
- Преобразуване на Пето ОУ „Христо Ботев“ чрез вливане в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“;
- Преобразуване на Седмо ОУ „Ильо войвода“ чрез вливане в Шесто ОУ „Св. Паисий Хилендарски“;
- Преобразуване на ОУ „Иван Вазов“ чрез вливане в Шесто ОУ „Св. Паисий Хилендарски“.

➤ Профилирани гимназии – 2 – в град Кюстендил:

- Природоматематическа гимназия /ПМГ/;
- Езикова гимназия /ЕГ/.

➤ Професионални гимназии - 5 – в град Кюстендил:

- Професионална гимназия по икономика и мениджмънт /ПГИМ/;
- Професионална гимназия по туризъм /ПГТ/;
- Професионална техническа гимназия /ПТГ/;
- Професионална гимназия по лека промишленост /ПГЛП/;
- Професионална гимназия по селско стопанство /ПГСС/.

Специализирани училища:

- Спортно училище /СУ/ – 1 – в град Кюстендил.

Детски градини /ДГ/ – 6 – в град Кюстендил с допълнителни адреси в града и селата;
 Център за подкрепа за личностно развитие /ЦПЛР/ - Обединен детски комплекс
 /ОДК/ - 1;

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование /РЦПППО/
 - 1.

1.1. Детски градини.

Справка за броя на децата в детските градини в община Кюстендил за учебната 2021/2022 година

№	Детска градина /ДГ/	ДГ					Ясли		Брой групи ДГ + ясли	Всичко деца в ДГ	Персонал			
		Брой групи	Брой деца от 2 до 3 години	Брой деца 4 години	Брой деца 5 години	Брой деца 6 години	Брой групи	Брой деца			Педагогически	Непедагогически	Общо	Медицински сестри
1	ДГ "Еделвайс"	7	71	35	45	26	1	12	8	189	16,00	16,00	32,00	2,00
	ул. "Г. Бенковски" №10	4	47	23	26	10	0	0	4	106	10,00	10,00	20,00	1,00
	ул. "Спартак" №21	3	24	12	19	16	1	12	4	83	6,00	6,00	12,00	1,00
2	ДГ "Май"	6	43	31	34	28	1	15	7	151	13,00	13,00	26,00	4,00
	ул. "Места" №7А	5	38	29	33	27	1	15	6	142	11,00	12,00	23,00	4,00
	с. Коняво	1	5	2	1	1			1	9	2,00	1,00	3,00	0,00
3	ДГ "Мечта"	6	42	34	39	44	1	15	7	174	14,00	15,50	29,50	3,00
	ул. "Бузлуджа" №91	2	13	11	14	17	1	15	3	70	6,00	9,00	15,00	2,00
	кв. "Изток", ул. "София" №3	4	29	23	25	27	0	0	4	104	8,00	6,50	14,50	1,00
4	ДГ "Първи юни"	9	52	54	77	62	2	32	11	277	20,00	22,00	42,00	6,00
	кв. "Запад"	4	22	26	32	24	1	18	5	122	10,00	10,00	20,00	3,00
	ул. "Проф. Г. Паспалев" №13	5	30	28	45	38	1	14	6	155	10,00	12,00	22,00	3,00
5	ДГ "Славейче"	7	74	47	45	31	1	23	8	220	15,00	16,00	31,00	4,00
	ул. "Гладстон" №17	3	32	28	20	6	1	23	4	109	7,00	7,00	14,00	3,00
	ул. "Райна Цанева" №12	3	32	14	17	16	0	0	3	79	6,00	8,00	14,00	1,00
	ул. "Димчо Дебелянов" №5	1	10	5	8	9	0	0	1	32	2,00	1,00	3,00	0
6	ДГ "Слънце"	10	89	82	69	71	2	29	12	340	22,00	24,00	46,00	7,00
	ул. "Цар Симеон I" №84	4	34	30	30	33	0	0	4	127	10,00	11,00	21,00	1,00
	ул. "11 август" №7	1	6	11	6	8	1	19	2	50	2,00	2,00	4,00	2,00
	ул. "Велбъжд" №7	3	26	25	25	17	1	10	4	103	6,00	9,00	15,00	3,00
	ул. "Кокиче" №7	1	7	10	2	7	0	0	1	26	2,00	1,00	3,00	1,00

с. Слокощица	1	16	6	6	6	0	0	1	34	2,00	1,00	3,00	0
Всичко:	45	371	283	309	262	8	126	53	1351	100,0	106,5	206,5	26,00

С Решение №424/29.04.2021 г. на Общински съвет - Кюстендил е въведено задължително предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст в детските градини на територията на община Кюстендил, считано от 2021/2022 учебна година. Обхващането в детска градина на децата на 4 години е важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното им развитие. Заедно с обучението, възпитанието и социализацията се осигурява и редовна грижа, здравословна храна и контролирани хигиенни условия. В същото време се дава възможност на родителите да са активни на пазара на труда. Задължителното предучилищно образование помага за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите на децата, предотвратява натрупването на дефицити, а в последствие и отпадането им от образователната система.

Включването в предучилищното образование е и стъпка към интегриране на децата, чиито майчин език е различен от българския. Необходимо е тяхното активно участие и редовно посещение на подготвителната група, за да могат да достигнат равнище на владение на езика, което да им позволи успешно начало и представяне в училищното обучение.

Мрежата от детски градини на територията на Община Кюстендил съответства на демографските и социално-икономическите промени в Общината. Отчитайки намаляване броя на децата, наличния капацитет на детските градини и обхвата на децата, наличната база е достатъчна за пълното обхващане на желаещите да посещават детска градина. Основен проблем за детските градини е малкият брой деца в групите по селата, където се извършва прием на деца на възраст от 2 до 6 години. Слабост в организацията там е невъзможността за отделяне в самостоятелни групи на 5 и 6-годишните деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка преди постъпването им в първи клас.

Детските градини са на целодневна организация на задължителното предучилищно образование, разполагат с добра материално-техническа база, педагогически кадри и помощен персонал с опит и квалификация, оптимални условия за отглеждане, възпитание и обучение на децата.

В детските градини се прилагат мерки за привличане и задържане на децата чрез поддържане на качество на възпитателно-образователния процес, добра кадрова обезпеченост като условие за доверието на родителите, привличане на родителите като партньори в организиране на дейностите и в осъвременяването на дидактичната и игрова база, съдействие в осигуряването на подкрепата за личностно развитие.

В детските заведения се осигурява равен достъп на всички деца за качествено образование, гарантиран е достъпът до добра подготовка на всяко дете за постъпване в училище, осигуряват се адекватни възможности за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности.

1.2. Училища

Справка за броя на учениците и персонала в училищата в Община Кюстендил за 2021/2022 учебна година

Клас	Подготвителна група/клас			Общо I - IV		Общо V - VII		Общо VIII - XII		Общо за училището		Педагогически персонал	Непедагогически персонал	Персонал всичко
Училище	Групи	Децата на 5 г.	Децата на 6 г.	Паралелки	Ученици	Паралелки	Ученици	Паралелки	Ученици	Паралелки	Ученици			
Общински училища														
НУ „Св. Климент	0	0	0	12	283	0	0	0	0	12	283	22,50	7,00	29,50

Охридски“														
НУ „Св. св. Кирил и Методий“	0	0	0	4	71	0	0	0	0	4	71	10,00	8,00	18,00
ОУ „Св. св. Кирил и Методий“	1	2	12	21	443	16	415	0	0	37	858	74,50	25,50	100,00
ОУ „Проф. Марин Дринов“	1	5	12	11	232	10	243	0	0	21	475	64,00	18,00	82,00
Шесто ОУ „Св. Паисий Хилендарски“	1	1	22	25	508	18	382	0	0	43	890	93,00	26,00	119,00
ПМГ „Проф. Емануил Иванов“	0	0	0	0	0	6	156	19	479	25	635	48,00	11,50	59,00
ЕГ „Д-р Петър Берон“	0	0	0	0	0	0	0	16	427	16	427	27,50	8,50	36,00
СУ „Васил Левски“	0	0	0	0	0	3	39	5	99	8	138	23,50	5,00	28,50
ПГСС „Св. Климент Охридски“	0	0	0	0	0	0	0	4	80	4	80	8,50	6,75	15,75
Всичко общински училища	0	8	46	73	1537	53	1235	44	1085	170	3857	371,50	116,25	487,75
Държавни професионални гимназии														
ПГИМ „Йордан Захариев“	0	0	0	0	0	0	0	20	473	20	473	41,00	11,00	52,00
ПГТ „Никола Вапцаров“	0	0	0	0	0	0	0	10	194	10	194	22,00	10,00	32,00
ПТГ „Джон Атанасов“	0	0	0	0	0	0	0	5	95	5	95	11,00	5,50	16,50
ПГЛП „Владимир Димитров - Майстора“	0	0	0	0	0	0	0	9	174	9	174	18,00	8,00	26,00
Всичко в държавни професионални гимназии	0	0	0	0	0	0	0	44	936	44	936	92,00	34,50	126,50
Всичко - дневна	3	8	46	73	1537	53	1235	88	2021	214	4793	463,50	150,75	614,25

Запазва се тенденцията за намаляване броя на учениците в община Кюстендил. Това води до увеличаване броя на паралелките с недостиг на ученици до минималния норматив. Техният брой за 2021/2022 учебна година е 8.

За подобряване качеството на образованието в 4 училища са разработени и въведени иновативни елементи по отношение на организацията и съдържанието на обучението, използват се нови методи на преподаване. С Решение №523 на МС от 22.07.2021г. за приемане на Списък на иновативните училища в Република България за учебната 2021/2022 година в община Кюстендил са определени за иновативни училища ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, ОУ „Проф. Марин Дринов“, ПМГ „Проф. Емануил Иванов“ и ПГИМ „Йордан Захариев“.

1.3. Център за подкрепа за личностно развитие – Обединен детски комплекс (ЦПЛР-ОДК). Неговата дейност е:

- развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;
- кариерно ориентиране и консултиране.

1.4. Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование

РЦПППО координира процеса на интегриране на деца и ученици със специални образователни потребности, като:

- взаимодейства с учители, родители, социални партньори, образователна среда;
- развива разнообразни форми на сътрудничество с институции, физически и юридически лица;
- организира и провежда регионални инициативи по въпросите на интегрираното обучение и възпитание;
- осъществява взаимодействие по предмета на дейността си с детски градини, училища и обслужващи звена в системата на народната просвета, областни и общински администрации, отдели за закрила на детето.

В РЦПППО – Кюстендил работят 29 специалисти, сред които директор, психолог, учител на деца с езиково-говорни нарушения /УДЕГН/, учител на деца със зрителни затруднения, слухово-речеви рехабилитатор, ресурсни учители.

1.5. Доставка на социални услуги:

Социална услуга	Описание на дейността
ДЦДУ „Вяра, Надежда, Любов	Дневна грижа за деца с различни по вид и степен увреждания, предоставяща терапия, рехабилитация, информиране и консултиране, обучение за придобиване на умения, посредничество и други
Център за обществена подкрепа кв. „Изток“	Социалната услуга ЦОП е насочена към деца и младежи 0-18 години, техните семейства и близко обкръжение от етнически общности в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и структурна бедност; деца необхванати от образователната система, социално negliжирани деца, които са идентифицирани като деца в риск. Към целевата група като основни потребители се включват също бременни жени. -индивидуално консултиране; - услуги за бременни жени и родители на деца 0-3 години – програма за развитие на родителски капацитет; - услуги за деца 3-4 години – програма за образователно и социално развитие; - услуги за деца 7-12 години – програма за развитие на жизнени и социални умения - услуги за деца и младежи 13-18 години – програма за развитие на жизнени и социални умения; - домашни посещения /мобилна работа/; - детска кухня.
ЦОП „Св. Петка“	Подкрепа на деца в риск и техните семейства за изграждане на благоприятна семейна среда. Работа с деца в риск и семействата им. Обучение и подкрепа на приемни родители, кандидат – осиновители. Превенция на изоставянето. Превенция на насилието. Превенция на отклоняващо се поведение Превенция на отпадане от училище. Подкрепа на деца с увреждания и техните семейства. Развитие на социална компетентност
Център за работа с деца на улицата	Основните задачи на центъра са: - Социална работа за възстановяване и укрепване на

	връзките между децата и техните семейства и подкрепа за справяне с конфликти и кризи в семейните отношения. Осигуряване на базовите потребности на детето; - Осигуряване на здравна помощ и подкрепа, съдействие за достъп до здравната мрежа. Здравно-образователна дейност; - Психологическа подкрепа на децата и техните семейства. Логопедична подкрепа; - Училищна подкрепа – ограмотяване, подготовка за училище, алтернативни обучителни програми, подкрепа в образователния процес на децата ученици, професионално ориентиране; - Организиране на свободното време и създаване на условия за индивидуална изява на способностите на всяко дете; - Мобилна работа (социална работа на терен), предоставяне на изнесени услуги, насочване към ЦРДУ; - Консултиране, придружаване, посредничество на детето, както и на неговите родители, друг законен представител на детето и/или членове на разширеното семейство; - Административни услуги – оказване съдействие на децата и техните родители при издаване на документи, съдействие при контакти с институции.
Център за социална рехабилитация и интеграция на деца, гр. Кюстендил	Терапия и рехабилитация на деца с увреждания и подпомагане на техните семейства
Център за услуги за ранно детско развитие от 0 до 7 години /ЦУРДР/	Повишаване на общото благосъстояние на децата, чрез предоставяне на комплексни медико-социални и образователни услуги и предотвратяване на социалното изключване, както и ограничаване на предаването на бедността между поколенията, сред представителите на целевите групи.

2. Отпадане на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно обучение.

Превенцията на преждевременното напускане на училище неизменно е свързана с анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система, идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях и планиране на мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

Като алтернативи на мерките и възможностите, свързани с обхвата на децата и учениците, могат да се разглеждат:

- ефективно провеждане на консултации с учители за попълване на пропуски в знанията;
- разговори с родителите на отсъстващите деца и ученици;
- съвместни инициативи с родители от ромския етнос с оглед повишаване на тяхната заинтересованост от обучението и образованието на децата им – срещи, тренинги, по-активно включване в инициативи на детската градина и училището;

- своевременно информирание на дирекция „Социално подпомагане” за децата и учениците, допуснали неизвинени отсъствия;
- беседи за последствията от ранните бракове;
- училищни дейности, съдействащи за повишаване на мотивацията на учениците за развитие;
- по-активно включване на държавните институции;
- организиране на дейности в подкрепа на всяко дете – активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти;
- последователни и целенасочени дейности за ранно кариерно информирание и ориентиране от квалифицирани специалисти.

В отговор на необходимостта от предоставяне на подкрепа за личностно развитие в условията на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията, в училищата са разработени и приети документи, както следва:

- Програма за намаляване броя на отпадналите ученици;
- Програма за превенция за ранно напускане на училище;
- План за превенция за закрила на деца в риск;
- План за работа на училищния координационен екип за противодействие на училищния тормоз между учениците;
- Правила и процедури за въвеждане на защитна мрежа за справяне с училищния тормоз между учениците;
- Програма за превенция на агресията и насилието в училището;
- Програма за работа с родителите на учениците.

В изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст, съгласно Постановление №100/08.06.2018 г., е извършено:

- Със заповед на Кмета на Община Кюстендил са определени 3 района на обхват в рамките на територията на общината;
- Със заповед на Кмета на Община Кюстендил са определени общински служители за участие в екипите за обхват;
- Осъществява се координация на екипите за обход на общинско ниво;
- Предоставя се на координационното звено информация за наложените наказания по реда на чл. 347 от ЗПУО.

3. Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил

3.1. Анализ на осигурената обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и други, които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, както и от неспециализиран персонал.

В ЗПУО в чл. 178, ал. 1 са определени формите и дейностите, които се включват към общата подкрепа за личностно развитие, като в чл. 178, ал. 2 - 4 от ЗПУО са определени и институциите, които ги осигуряват, а именно:

чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Институции, чл. 178, ал. 2-4 от ЗПУО
1. Екипна работа между учителите и другите	Всички институции

чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Институции, чл. 178, ал. 2-4 от ЗПУО
педагогически специалисти;	
2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;	Училища
3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език;	Детски градини
4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	Училища
5. Консултации по учебни предмети;	Училища
6. Кариерно ориентиране на учениците;	Всички институции
7. Занимания по интереси;	Всички институции
8. Библиотечно-информационно обслужване	Училища
9. Грижа за здравето;	Всички институции
10. Осигуряване на общежитие;	Всички институции
11. Поощряване с морални и материални награди;	Всички институции
12. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	Всички институции
13. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;	Всички институции
14. Логопедична работа	Всички институции

3.1.1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти:

Екипната работа в училище включва:

- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците чрез обмен на информация;
- провеждане на срещи за обсъждане на информацията за обучението и развитието на учениците;
- определяне на конкретни дейности от общата подкрепа за отделни ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- превенция на обучителните затруднения, включени в планове за подкрепа, които се осъществяват от екипи за обща подкрепа за всеки ученик.

Екипната работа в детските градини се осъществява чрез:

- обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на учителите за подобряване на работата с децата;
- провеждане на регулярни срещи за обсъждане на информацията за обучението и развитието на деца с обучителни затруднения по образователни направления;
- определяне на конкретни дейности за отделни деца с обучителни затруднения.

В началото на учебната година всеки директор на образователна институция със заповед определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностното развитие на децата и учениците.

3.1.2. Допълнително обучение по учебни предмети.

То се осъществява чрез сформирание на групи за преодоляване на обучителните затруднения на учениците по проект „Подкрепа за успех“.

Освен по този проект в училищата е проведено допълнително обучение на ученици, които имат обучителни затруднения основно по български език и и литература, математика, физика, английски език и др.

3.1.3. Допълнително консултиране по учебни предмети:

Допълнителното консултиране по учебни предмети се осъществява по график за консултации по учебни предмети, утвърден със заповед на директора на училището. Родителите се запознават с графика на родителска среща. Графикът се публикува на интернет страницата на училището.

3.1.4. Занимания по интереси:

Заниманията по интереси (чл.181 от ЗПУО) се организират за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство. Заниманията по интереси може да се провеждат чрез различни организационни педагогически форми - клуб, състав, отбор и други.

Заниманията по интереси в училищата включват провеждане на учебни часове и изяви на учениците, провеждане на междуинституционални изяви на учениците, обхванати в тях, посещения на културно-исторически и природонаучни обекти, институции, публични и стопански организации и други.

Заниманията по интереси съгласно чл. 21, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование се организират приоритетно в тематичните направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“.

Работата на клубовете по интереси е съобразена с епидемиологичната обстановка и се провежда както присъствено, така и в обучение от разстояние в електронна среда /ОРЕС/.

В детските градини са създадени условия за развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата чрез основните и допълнителните форми на работа. Поради епидемиологичната обстановка в страната и наложените мерки за ограничаване разпространението на COVID-19, допълнителни дейности по желание на родителите с външни учители през 2021 учебна година не са провеждани.

В училищата и детските градини в Община Кюстендил са създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време. Съществуват условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания и др. С успех се реализират извънкласни форми, като вокални и танцови групи, театрални трупи, арт работилници и др., за които има много добра материална база.

В Община Кюстендил функционира Център за свободното време - общински център за образование, свободно време, възпитание и превенция, реализиран със средствата на най-съвременни образователни и комуникационни технологии. Той формира средище за технологично осведомяване, перманентно обучение и прекарване на свободното време на децата и учениците.

През 2020/2021 учебна година в Центъра за подкрепа на личностното развитие - Обединен детски комплекс заниманията по интереси са, както следва:

Област	Брой ученици	Постоянно действащи групи	Временно действащи групи през учебната година	Временно действащи групи през ваканциите
2020/2021 учебна година				
Екология и опазване на околната среда	34	2	0	0

Наука и технологии	13	1	0	0
Изкуства	297	22	5	3
Спорт	227	14	1	0
Общо:	571 /от тях 41 участват в повече от една форма	39	6	3

В Община Кюстендил функционира Център за свободното време - общински център за образование, свободно време, възпитание и превенция, реализиран със средствата на най-съвременни образователни и комуникационни технологии. Той формира средище за технологично осведомяване, перманентно обучение и прекарване на свободното време на децата и учениците.

3.1.5. Библиотечно-информационно обслужване.

Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. В по-голяма част от училищата няма назначен библиотекар на щат, а дейността е възложена на учител от училището.

3.1.6. Грижа за здравето на децата и учениците в детските градини и училищата.

Грижа за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (ЗПУО чл. 183), в съответствие с държавния образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Здравето на децата и учениците се наблюдава от медицински специалисти, работещи в здравните кабинети във всички детски градини и училища в Община Кюстендил. Медицинските специалисти от здравните кабинети на детските заведения и училищата осъществяват следните дейности:

- провеждане на профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите фактори в детските заведения и училищата;
- организиране и участие в регионални, национални и международни програми, свързани с профилактика и промоция на здравето на децата и учениците;
- организиране и провеждане на програми за здравно образование на децата и учениците;
- участие в образователното и професионалното ориентиране на учениците при преминаване в по-горна степен на обучение;
- наблюдение на физическото развитие и определяне на физическата дееспособност на децата и учениците;
- участие в подготовката, подбора и провеждането на различните форми на отдых, туризъм и обучение на децата и учениците.

3.1.7. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие.

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование.

Провежда се на деца от 3 години до 3 години и шест месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина. Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения след писмено съгласие родителя. Изследването се провежда от учители, които са преминали предварително обучение за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата.

Голяма част от родителите не желаят децата им да бъдат оценявани на тази възраст. През 2021 година е извършена оценка на 60 деца от всички детски градини.

Оценка на риска от обучителни затруднения за децата на 5 и 6 години в подготвителните групи в детските градини, на които не е извършвано ранно оценяване от 3 години до 3 години и 6 месеца, е извършена на 228 деца през 2021 г.

3.1.8. Логопедична работа.

Логопедичната работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се осъществява от логопеди в детските градини и училищата, и включва:

- превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
- диагностика на комуникативните нарушения;
- корекционно-терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения;
- консултативна дейност с учители и родители, които полагат грижи за децата с комуникативни нарушения.

Осигурена е логопедична подкрепа като превенция на последващи обучителни затруднения. Финансовите средства за логопедите се залагат във формулата за разпределение на бюджета на училищата и детските градини. В община Кюстендил има назначен 1 логопед в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, който обслужва всички общински училища, и 1 логопед в ДГ „Слънце“, който обслужва всички детски градини, с изключение на ДГ „Мечта“. В ДГ „Мечта“ има назначен логопед по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“. Тези щатни брой не отговарят на потребностите. Използват се допълнително логопеди от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО) и Център за услуги за ранно детско развитие (ЦУРДР).

3.1.9. Кариерно ориентиране на учениците.

Консултиране на учениците в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО чл. 180). В град Кюстендил има 3 кариерни консултанти към ЦПЛР – ОДК, които предлагат услугите:

- „кариерно информиране“ - процес, в рамките на който кариерният консултант дава актуална и пълна информация за възможностите на образователната система в България, за прехода от образование към заетост на всички ученици, родители и граждани. Кариерно информиране може да се проведе индивидуално или в група;
- „кариерно консултиране“ - процес, в рамките на който кариерният консултант оказва съдействие на учениците, за да вземат добри решения за професионалния и личния си избор и на родителите, за да подкрепят децата си в този избор. Кариерно консултиране може да се проведе индивидуално и/или в група.

Кариерните консултанти работят с ученици от I до XII клас от всички степени на образование и видове училища в община Кюстендил, като им се предоставят услуги по кариерно ориентиране в съответствие с конкретните им индивидуални потребности и етапи на кариерно развитие. Учениците от целевата група получават информация и консултация при прехода от една образователна степен към друга; при прехода от образование към заетост; когато са в риск да напуснат училище без завършена степен на основно или средно образование/без придобита степен на професионална квалификация; когато имат специални образователни потребности. Организиран се срещи, форуми, дискусии, тренинги и др.

В периода 01.01.2021-31.12.2021 г. са проведени дейности по кариерно ориентиране във всички училищата в община Кюстендил от кариерните консултанти към ЦПЛР-ОДК. Обхванати са 147 паралелки от различни видове и степени на училищното образование. Индивидуалните консултации се провеждат в сградата на Центъра за кариерно ориентиране и на място в училище. Брой консултирани ученици:

- групово – 2702;
- индивидуално – 640.

Поради възникналата епидемиологична обстановка в страната част от обученията се провеждат в електронна среда - Teams, Zoom, Classroom, Viber, Messenger.

По Проект „Подкрепа за успех“, Дейност 6 обученията се провеждат присъствено в часа на класа и в извън учебно време. Обхванати са 102 учениците, застрашени от отпадане.

По Проект „Кариерата и АЗ“ обученията се провеждат изцяло в електронна среда в Teams.

Проведени са обучения по кариерно ориентиране на 25 ученици със СОП, съобразени с техните потребности и способности в училища в гр. Кюстендил.

В лятната детска игротека на ЦПЛР - ОДК кариерните консултанти, чрез игри, интерактивни упражнения и филми запознават децата с професиите на хората. Брой обхванати деца – 10.

Други дейности за кариерно ориентиране, реализирани в училищата в Община Кюстендил през 2020/2021 учебна година:

- изготвяне на училищна програма за кариерно ориентиране на учениците;
- информационна кампания за учениците, завършващи седми клас от педагогическия съветник, класните ръководители и кариерни консултанти от ЦПЛР-ОДК;
- индивидуална и групов работа за подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- онлайн кариерно тестиране с професионални платформи;
- организирани са тематични родителски срещи с представители на средните училища на територията на община Кюстендил за ученици, завършващи седми клас – „Да направим информиран избор“;
- посещения на ученици от основните училища на Дни на отворените врати в професионалните и профилирани гимназии, които осъществяват прием след седми клас.
- провеждане на беседи в часа на класа часове за запознаване на учениците с видовете професии и възможности за реализацията им в бъдеще.
- организирани посещения на работни места;
- посещения на кариерни консултанти от кариерни центрове за образование в чужбина;
- провеждане на дискусии, дебати и ролеви игри в часа на класа.

Предвид епидемиологичната обстановка през учебната 2020/2021 година дейностите са предоставяни основно от педагогическите специалисти в училищата.

3.1.10. Осигуряване на общежитие.

В общежитията се настаняват ученици от 1 до 12 клас от всички населени места от територията на общината и от други населени места. Общежитията осъществяват следните дейности: настаняване на ученици; осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците; провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа; подпомагане интелектуалното, емоционалното и физическото развитие и социалната адаптация на учениците; подпомагане професионалната насоченост и придобиването на компетентности, необходими за успешна реализация; подпомагане формирането на нагласи и мотивация за учене; формиране отношения на толерантност и уважение; организиране и провеждане на занимания по интереси; работа с родители.

Справка за броя на местата в общежитията в Община Кюстендил

№	Училище	Брой места	Брой настанени
1.	НУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Раждавица	60	50

2.	СУ „Васил Левски“	45	40

В Община Кюстендил има две несамостоятелни общежития към училищата от горепосочената справка.

3.1.11. Поощряване на учениците с морални и материални награди:

Във връзка с чл. 25 от Наредбата за приобщаващото образование в образователните институции са учредени награди, с които се удостояват децата и учениците. В по-голяма част от училищата и детските градини това са грамоти, предметни и парични награди, благодарствени писма до родителите. Има и училища, в които са учредени специални награди, като:

- златна, сребърна и бронзова грамота; специална награда - почетен знак на училището - ОУ „Св. св. Кирил и Методий“;
- годишни награди „Свети Паисий“ в следните категории: „Ученик на годината“, „Инициатива за свободна изява“, „Добро сърце“ - ОУ „Св. Паисий Хилендарски“;
- „Спортист на Спортно училище „Васил Левски“ за учебната година“ - СУ „Васил Левски“;
- награда „Йордан Захариев“ и „Ученик на годината“ - ПГИМ „Йордан Захариев“;
- стипендия на името на генерал-майор Константин Жостов – ПМГ „Проф. Емануил Иванов“ и ЕГ „Д-р Петър Берон“;
- почетни статуетки „Оскар“ – ЦПЛР-ОДК.

3.1.12. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.

Детските градини и училищата са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координиращите усилия на всички участници в образователния процес.

Училищата и детските градини разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция на тормоза и насилието въз основа на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и на алгоритъм за неговото прилагане, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката. Разработени и утвърдени във всяка образователна институция са:

- План за противодействие на училищния тормоз;
- Единни училищни правила;
- Училищен дневник със случаи и управление на информацията

Проведени са превантивни инициативи срещу агресията и тормоза във образователните институции, както следва:

- „Превенция на тормоза и насилието в училище“;
- Ден на „Розовата фланелка“;
- Ден на търпението;
- Ден на толерантността;
- Тренинги за толерантно общуване в часа на класа ;
- Индивидуална и групов работа с психолог;
- Лекции/беседи с инспектор от ДПС;
- Не на агресията – съвместно с ЦОП;
- Провеждане на срещи с родители и психолози;
- Тренинг на тема: „Агресията в света на детето“;
- Ден на отворените врати: „Не на насилието – нека бъдем приятели“ – пускане на

балони с послание за превенция на агресията и насилието в детската градина, в семейството и на улицата.

- Изложба на детски рисунки, рисувани с помощта на родителите под наслов: „Моето детство“;

- Анкети за тормоза в училищна среда, анализ на ситуацията, обсъждане с представители на ученическия съвет и на педагогически съвет;

- Консултации от педагогическия съветник с ученици и техните родители за преодоляване на проблемно поведение;

- Методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;

От всички образователни институции деца и ученици участват в организирани и проведените спортни инициативи за утвърждаване на принципите на честната игра и ненасилието.

В образователните институции действа Етичен кодекс, регулиращ взаимоотношенията ученици-учители-родители-служители. Всяко училище и детска градина е в координация с институциите – отдел „Закрила на детето“, Детска педагогическа стая, обществени възпитатели към МКППМН, доставчици на социални услуги.

През 2021 г. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните образува 13 възпитателни дела по отношение на 20 лица - малолетни и непълнолетни.

Сигналите за образуване и разглеждане на възпитателните дела са, както следва:

- чл. 16, ал. 1, т. 1 - Районна Прокуратура - 11;

- чл. 16, ал. 1, т. 2 – от органите на полицията - 2;

- чл. 16, ал. 1, т. 3 – длъжностни лица и граждани – 0.

През горепосоченият период са разгледани всички общо 13 възпитателни дела. Останали в следващата календарна година – няма.

- брой възпитателни дела с наложени възпитателни мерки по реда на ЗБППМН – 12;

- брой прекратени възпитателни дела – 2 /в т.ч. на основание чл. 21, ал. 1, т. 4 – 1 бр. и поради ненавършени 8 години съгласно чл. 12 – 1 бр./.

Спрямо малолетни или непълнолетни извършители на противообществени прояви или непълнолетни извършители на престъпления, освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, МКБППМН е наложила общо 32 възпитателни мерки по реда на ЗБППМН, както следва:

- чл. 13, ал. 1, т. 1 от ЗБППМН – „предупреждение“ - 11;

- чл. 13, ал. 1, т. 3 „задължаване да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението“ - 10;

- чл. 13, ал. 1, т. 4 „поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, който ги заместват, със задължение за полагане на засилени грижи“ - 11;

Към МКБППМН като помощен орган работи Консултативен кабинет с адрес: гр. Кюстендил, ул. „Цар Освободител“ № 64, ет. 2 /сградата с ДЗИ/. Към момента дейността на кабинета е свързана предимно с вторичната превенция на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. През 2021 г. през Консултативния кабинет са преминали повече от 20 деца и техните родители – в изпълнение на наложена възпитателна мярка по ЗБППМН, както и такива, които са заявили необходимост и подкрепа от съдействие родители на малолетни и непълнолетни лица.

• Превенцията на противообществените прояви и престъпленията трябва да стигне до всяко дете. Затова през цялата учебна година МКБППМН работи рамо до рамо с педагогическото ръководство, педагогическите съветници и класните ръководители в училищата.

Превенция по време на въведена извънредна епидемична обстановка е предизвикателство за специалистите към МКБППМН. Разбира се на първо място е безопасността. Създадена е организация относно провеждането на индивидуалната корекционно – възпитателна и консултативна работа с деца и родители, както и спазването на установените противоепидемични мерки в борбата против разпространението на COVID-

19. Проведен е инструктаж на всички обществени възпитатели, определени от МКБППМН за предприетите противоепидемични мерки при работата с деца, които касаят и тяхната лична безопасност при изпълнение на задълженията им.

Във връзка с гореизложеното през учебна 2020/2021 година са определени следните възможности за предоставяне на превантивна, консултативна и корекционна услуга на деца и родители: дистанционно – онлайн; среща на открито с използване на лични предпазни средства и спазване на дистанция, срещи в закрито помещение, след предварително дезинфекциране на помещението и при спазване на описаните противоепидемични мерки.

Превантивната дейност в училище се осъществява след предварителна писмена заявка от директора на училището относно тема/и за беседи, лекции, дискусии и/или тренинги, които да бъдат проведени от обществените възпитатели към МКБППМН и при стриктното и отговорно спазване на въведените противоепидемични мерки.

В началото на учебната година са съгласувани план – графици по предварително заявени от училищните ръководства необходими теми, които да бъдат обхванати от обществените възпитатели в превантивната дейност в училище. Темите са съобразени с конкретните потребности на съответното училище. Лекциите и беседите са с актуална тематика: правата на детето; видове противообществени прояви и запознаване с дейността на комисията и ЗБППМН; борба с агресията и насилието в училище; междуетническа толерантност; начини за осмисляне на свободното време на младите хора; превенция на насилието към и сред деца; изграждане на положително отношение към правните и социални норми в обществото; опасности след употребата на психоактивни вещества и управление на МПС; трафик и експлоатация на хора, тормоза в училище – индикации и горещи точки; безопасен интернет, детска престъпност; от конфликта до насилието; агресия и автоагресия и много други.

Особено важна и значима е ролята на обществените възпитатели в училищата в който няма педагогически съветник.

През отчетният период са проведени и онлайн консултации с ученици /при заявка от страна на ученици и родители/, свързани с обучението им в онлайн среда и мотивация за учене, справяне с изолацията в онлайн среда и др.

За първа година от МКБППМН е обявен конкурс на тема „Клас на годината“, който е проведен в рамките на учебната 2020/2021 година.

Целта на конкурса е да се стимулира и поощри изграждането на дейни ученически колективи, способни да проявяват инициатива, да работят в екип, да взимат активно участие в часовете, както и да се стимулира учебния процес.

За първа година МКБППМН организира и проведе и конкурс на тема „Коледа за всеки“ 2021 г. за коледна картичка с пожелание. Целта на конкурса е да се провокира желание у подрастващите да изработят коледна картичка с пожелание, която да бъде изпратена на самотно живеещ жител от Община Кюстендил, насочване към положителен модел на поведение и разбиране на другия, както и превенция на асоциалното поведение на малолетните и непълнолетните. Отличилите се творби в трите възрастови категории са отпечатани и разпространени до потребители на социални услуги на територията на Община Кюстендил, до членове и до партньори на МКБППМН.

- ОбСНВ е орган за провеждане на националната политика срещу злоупотребата с наркотични вещества, както и за борба с наркотрафика. Превантивно – информационният център (ПИЦ) разработва, осигурява и координира изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. Поради ситуация с КОВИД-19 в цялата страна, дейностите и мероприятията на ПИЦ претърпяват промени непрекъснато. Дейности, осъществени през 2021 година:

Месец януари - по повод Международен ден за безопасен интернет - 9 февруари – организиран и проведен конкурс на тема „Животът в интернет. Какво харесвам и какво не харесвам в интернет?“

През месец май вниманието е насочено към предстоящите абитуриенти. Темите, с които са ангажирани младежите, са за шофирането след употреба на алкохол и наркотици и последствията.

Месец юни - обучение по Национална програма за превенция на наркотици.

На 22.06.2021 год. е проведено въвеждащо обучение с педагогически съветници и учители по Националната програма за 8-11 клас с помощта на представители от Превантивно информационен център гр. София. В обучението участват общо 27 специалисти.

По повод 26 юни - Международен ден за борба с наркотиците - с доброволци към ОБСНВ е посетен Музей на илюзиите в гр. София.

С участието на доброволците са проведени много срещи с ученици в различни училища за превенция на зависимостите - наркотиците. Раздадени са превантивни материали за вредата от наркотиците.

През ваканцията са организирани и проведени различни развлекателни мероприятия - походи до Секвоите /Ючбунар/, местността „Хисарлъка“, където младежите участват в различни арт мероприятия.

Месец октомври - обучение на специалисти в сферата на превенцията на наркотици на тема „Работа в мултидисциплинарен екип с деца в риск от употреба на наркотици“ с обучители от Института по психология гр. София. Обучени са общо 15 специалисти от различни институции.

По повод на Международния ден на доброволеца – 05.12.2021 год. – е проведен конкурс „Доброволец на годината“.

Поради въведената противоепидемиологична обстановка и честата червена зона, в която влиза град Кюстендил, се налага през годината часовете по превенция на наркотични вещества да се провеждат онлайн в различни платформи.

През годината се отпечатват и се разпространяват в училищата превантивни материали за вредата и последствията от наркотиците, вредите от наргилето. Всички материали са одобрени от МЗ и могат да се използват от ученици, учители и родители.

Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивният център гр. Кюстендил имат създаден сайт, в който може да се намери необходимата информация, относно наркотичните вещества, алкохол и цигари.

3.1.13. Санкции на учениците по чл. 199, ал.1 от ЗПУО.

На учениците в училището могат да се налагат санкции за неизпълнение на задълженията, определени в ЗПУО, в нормативните актове по неговото прилагане и в правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми на въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение, както следва:

- забележка;
- преместване в друга паралелка в същото училище;
- предупреждение за преместване в друго училище;
- преместване в друго училище;
- преместване от дневна в самостоятелна форма на обучение.

Влиянието на рисковите фактори е пряко свързано и се проектира в проявите на проблемно поведение от страна на децата и учениците. Наложеният наказателен индикатор за резултатите на превантивната дейност т. е. там където са изчерпани всички ресурси на превенцията, се налагат наказания.

Справка
за броя на наложените санкции на учениците в училищата на Община
Кюстендил през 2020/2021 учебна година

По чл. 199, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование	По чл. 49, ал. 1, т. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование	По чл. 49, ал. 1, т. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование	По чл. 49, ал. 1, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование	По чл. 49, ал. 1, т. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование
149	1	6	1	31

Справката за броя на наложените санкции на учениците в училищата в Община Кюстендил през 2020/2021 учебна година показва, че около 3,9% от всички ученици в общината са с наложена санкция.

3.2. Анализ на осигурената допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на Община Кюстендил.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания и работа с дете и ученик по конкретен случай.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

3.2.1. Данни за децата и учениците субект на допълнителна подкрепа за личностно развитие

Децата и ученици с изяви дарби

Ежегодно в община Кюстендил се разработва и приема от Общински съвет - Кюстендил Програма на мерките за закрила на деца с изяви дарби в община Кюстендил. Целта е:

- Стимулиране на деца и ученици от община Кюстендил, изяви в науката, изкуствата и спорта, откриване и насърчаване на техните творчески заложби и потребности;
- Насърчаване на учебните заведения и извънучилищните звена, спортните клубове и културните институции да предлагат оптимални условия за пълноценно ангажиране на свободното време и за развитие на талантите на младите хора на територията на община Кюстендил.

Година	Брой ученици с годишна стипендия	Брой награди за еднократно финансово стимулиране /индивидуални и колективни/
2021	12	229 индивидуални и 5 колективни

Деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби в училищата и детските градини през 2020/2021 учебна година

Брой деца/ученици със СОП	Брой деца/ученици в риск	Брой деца/ученици с хронични заболявания	Брой деца/ученици с изявени дарби
121	99	53	221

3.2.2. *Кадрова обезпеченост със специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.*

**Справка
за осигуреността с човешки ресурси за допълнителна подкрепа в училищата и детските градини в Община Кюстендил за 2020/2021 учебна година**

Общ брой образователни институции	Назначени ресурсни учители	Ресурсни учители, работил в У/ДГ	Назначени психолози	Психолози, работил в У/ДГ	Назначени логопеди	Логопеди, работил в У/ДГ	Педагогически съветник	Помощник на учителя	Социален работник, работил в У/ДГ	Социален работник, назначен в У/ДГ
20	3	13	3	9	3	8	7	2	1	0

В детските градини и училищата продължава да се чувства остра необходимост от психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, педагози, подготвени да работят с деца със зрителни, слухови и др. увреждания или хронични заболявания. Макар и с бавни темпове се увеличава броя на назначените специалисти за осигуряване на допълнителна подкрепа на учениците. От 13 училища в община Кюстендил в 7 има назначени педагогически съветник и в 3 - психолог. От 19 училища и детски градини в общината има назначени само двама ресурсни учители. Използват се ресурсните учители от РЦППО. В рамките на делегирания бюджет липсват достатъчно средства за осигуряването на квалифицирани кадри за допълнителна подкрепа на децата и учениците.

За осигуряване на допълнителната подкрепа в училищата и детските градини се използват специалистите от доставчиците на социални услуги в община Кюстендил.

**Справка
за броя на специалистите – логопед, психолог, социален работник и др.**

Социална услуга	Логопед	Психолог	Соп. работник	Кинезитерапевт	Мед. сестра	Педиатър	Спец. педагог	Юрист	Медиатор	Трудотерапевт	Педагог	Музикален терапевт	Сътрудник соц. работа	Помощник на учителя	Възпитател
ДЦДУ „Вяра, Надежда, Любов“	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Център за обществена подкрепа кв. „Изток“	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2,5	2	0

ЦОП „Св.Петка“	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Център за работа с деца на улицата	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Център за социална рехабилитация и интеграция на деца, гр. Кюстендил	2	2	2	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Център за услуги за ранно детско развитие от 0 до 7 години /ЦУРДР/	2	1	3	1	1	1	1	1	4	0	1	0	0	0	0

**Справка
за броя на обучени учители през 2020/2021 учебна година**

Брой учители, обучени за работа с деца:			
с изявени дарби	със СОП	в риск	с проблемно поведение
63	17	94	62

Ръководствата на училища в община Кюстендил ясно осъзнават необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, така и да работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности. Около 59% от всички учители в община Кюстендил са обучавани за работа с деца и ученици с изявени дарби, със СОП, в риск, с проблемно поведение.

Чувства се необходимост от провеждане на допълнително обучение за изграждане и развиване на умения у педагогическите специалисти за:

- овладяване на деструктивно поведение в клас;
- задълбочено разбиране на това, какво се крие зад предизвикателното поведение на ученика;
- подкрепа на силните страни и ресурси на учениците;
- използване на позитивни стратегии при конфликти;
- изграждане на модели на позитивна училищна среда;
- създаване на родителско-учителска общност за подкрепа;
- ефективна работа на екипите за подкрепа за личностно развитие;
- методи и форми на работа с деца в риск ;
- методи и форми на работа с деца с изявени дарби;
- методи и форми за работа с деца с проблемно поведение.

3.2.3. Оценка на индивидуалните потребности на дете или ученик за допълнителна подкрепа.

Оценката се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) на детето или ученика, утвърден със заповед да директора на детската градина или училището. През 2021 година са издадени 135 броя заповеди. За всяко дете и всеки ученик се провежда заседание на ЕПЛР за решаването на текущи въпроси, свързани с неговата подкрепа. Води се лично досие и се изготвят следните документи:

- карта за първична оценка;
- доклади от специалистите до председателя на ЕПЛР;
- индивидуална програма за обучение и развитие;
- план за подкрепа;
- протоколи от заседанията на ЕПЛР.

3.2.4. Подкрепяща среда и условия за личностно развитие

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците и чрез обща обезпеченост на средата, осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти.

Обезпечеността на подкрепящата среда в община Кюстендил е, както следва:

- недобре развита спортна база, вкл. физкултурни салони, спортни площадки и спортни съоръжения;
- осигурено медицинско обслужване и медицински кабинети във всички детски градини и училища в община Кюстендил;
- осигурено организирано столово хранене;
- организиран транспорт към всички образователни институции, в които се обучават деца от други населени места;
- много добра библиотечно-информационна обезпеченост.

Обща обезпеченост на средата

Общ брой образователни институции	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Компютърни кабинети -брой	Столово хранене
	Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения			В самостоятелен стол
20	14	19	16	13	39	12

Достъпна архитектурна и физическа среда

Общ брой образователни институции									
	Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно помещение
	Достъпен вход		Достъпност до помещения и пространства				Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици в увреждания	Използваемост на общи помещения - зала, аула, столова, физкультурен салон и др. за ученици с увреждания	
	Рампа	Подемна платформа	Безопасни парапети	Нехлъзгава настилка	Тактилни ивици	Подемна платформа			
20	7	3	15	11	0	0	5	8	10

Специализирана подкрепяща среда

Общ брой образователни институции	Логопедичен кабинет /брой/	Ресурсен кабинет /брой/	Обзаведени помещения, даващи възможност за:		
			Учебни места за деца и ученици в инвалидни колички /брой/	Учебни места за деца и ученици с увреден слух /брой/	Учебни места за деца и ученици с намалено/увредено зрение /брой/
20	8	11	3	4	5

Съгласно чл. 103 от Наредбата за приобщаващото образование достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците. Достъпът на физическата среда включва изисквания към врати, фоайета, коридори, водещи линии, санитарни помещения, към парапети, предпазни решетки, тактилни символи, стълби, рампи, специални асансьори, подходящо осветление и маркировка.

Съгласно чл. 104, ал. 2 от Наредбата за приобщаващо образование достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да е съобразена с елементите на сградите и съоръженията със специфични изисквания за различните видове увреждания – предвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизване по стълби, натискане на бутони за хващане, обсег и достъпност, височина на погледа, както и средствата за сигнализация и информация среда.

Справките красноречиво показват, че в училищата и детските градини в Община Кюстендил достъпна физическа, архитектурна и специализирана подкрепяща среда е осигурена частично. В повечето случаи липсва. Няма осигурени помещения, които да дават

възможност да се устроят места за ученици в инвалидни колички, в повечето случаи липсват подходящи помещения за рехабилитация на слуха и говора, за логопедичен кабинет, за ресурсен кабинет и за други специализирани кабинети. В ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ е обзаведена една стая с технически средства за деца с увреден слух, 1 брайлова машина и компютър за деца с увредено зрение. В ДГ „Слънце“ с допълнителен адрес на ул. „Кокиче“ е обособено помещение за работа с дете с увредено зрение.

Образователните институции на територията на община Кюстендил се помещават в сгради, които са специално построени за отглеждане, възпитание, социализация и обучение на децата и учениците и разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен педагогически процес. През последните години, чрез реализиране на проекти и програми, са направени подобрения, свързани с функционалността на материалната база. Училищата на територията на общината разполагат с добра материална база, състояща се от класни стаи, кабинети по отделни дисциплини, компютърни кабинети и кабинети за ресурсно подпомагане. Не всички училища разполагат с физкултурни салони – в тях се използват пригодени за целта помещения, които в никакъв случай не отговарят на изискванията за физкултурен салон. Там, където една сграда се ползва от две училища, физкултурният салон се ползва и от двете училища. ДГ „Първи юни“ е единствена от детските градини, която разполага с физкултурен салон. Не във всички образователни институции са изградени рампи и подеumni платформи за придвижване на деца и ученици с увреждания. Класните стаи и санитарните възли не са пригодени за ползване от деца и ученици с увреждания. Обзавеждането на класните стаи е неподходящо за деца с физически увреждания, деца и ученици с деструктивно поведение, често съществува по-голям риск отколкото полза от престоя им в класната стая, точно поради неадекватна училищна среда. Ограничен е достъпът на децата със специални образователни потребности до и в сградите.

В сградите на по-голяма част от детските градини и училища са приложени мерки за енергийна ефективност - топлоизолация, сменена дограма. В останалите училища и детски градини тези мерки са приложени частично.

3.2.5. Достъпност на информацията и комуникацията.

За изпълнение на изискванията за достъпност на информацията и комуникацията в училищата и детските градини в Община Кюстендил е осигурено следното :

- достъп до видовете средства за информация и комуникация – във всяко училище и всяка детска градина има телефони, компютри, интернет, сайт, информационен кът, електронна поща;

- достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат;

- достъпност на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти чрез осигуряване на разумни улеснения (електронни учебници, специализирани софтуерни програми) според индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности при разработването и използването им с цел пълноценното обучение и участие на децата и учениците в образователния процес;

В образователните институции липсва достъпна мултимедийна образователна среда, специализирани софтуерни продукти, аудио-визуални средства, алтернативни форми за комуникация и за предаване на информация на деца и ученици с увреден слух и нарушено зрение.

3.2.6. Достъп до учебни програми и учебно съдържание:

В училищата и детските градини в Община Кюстендил достъпът до учебни програми и учебно съдържание се гарантира чрез:

- предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците за осигуряване на непрекъснатост при прехода им от различните етапи и степени на обучение

- използване на подходящи учебителни материали и учебни помагала;
- адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;
- осигуряване на помощни средства и специализирани технологии в образователния процес.

Терапевтична подкрепа и рехабилитация на децата и учениците се осигурява основно от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) и от социалните услуги, които община Кюстендил предоставя.

Ръководствата на училища в община Кюстендил ясно осъзнават необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, така и да работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности. Около 59% от всички учители в община Кюстендил са обучавани за работа с деца и ученици с изявени дарби, със СОП, в риск, с проблемно поведение.

Чувства се необходимост от провеждане на допълнително обучение за изграждане и развиване на умения у педагогическите специалисти за:

- овладяване на деструктивно поведение в клас;
- задълбочено разбиране на това, какво се крие зад предизвикателното поведение на ученика;
- подкрепа на силните страни и ресурси на учениците;
- използване на позитивни стратегии при конфликти;
- изграждане на модели на позитивна училищна среда;
- създаване на родителско-учителска общност за подкрепа;
- ефективна работа на екипите за подкрепа за личностно развитие;
- методи и форми на работа с деца в риск ;
- методи и форми на работа с деца с изявени дарби;
- методи и форми за работа с деца с проблемно поведение.

4. Идентифицирани потребности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил

На основата на разработен SWOT анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в общината, са изведени и обобщени потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Кюстендил.

<i>Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина:</i>	
1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	✓
2. Занимания по интереси;	✓
3. Грижа за здравето, въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина	✓
4. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.	✓
<i>Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности:</i>	

1. Обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език – дейността се извършва от учителите в групата в детската градина;	✓
2. Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, индивидуална и групов работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески, и/или сензорни затруднения – дейността се извършва от психолог, логопед или от друг педагогически специалист при необходимост - рехабилитатор на слуха и говора и др.	✓;○
<i>Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички деца в подготвителна група за задължително предучилищно образование и към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището:</i>	
1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	✓
2. Кариерно ориентиране на учениците;	✓
3. Занимания по интереси;	✓
4. Библиотечно-информационно обслужване;	✓
5. Грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището;	✓
6. Осигуряване на общезитие;	✓
7. Поощряване с морални и материални награди;	✓
8. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	✓;○
9. Дейности за превенция на обучителните затруднения, включително логопедична работа.	✓
<i>Осигурена допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците:</i>	
1. Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;	○;✓
2. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;	✓
3. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;	x
4. Ресурсно подпомагане.	○;✓

Легенда:

✓ - осигурена дейност/форма на подкрепа;

x – идентифицирана потребност от осигуряване на подкрепа за личностно развитие: същата не се осигурява от образователните институции на територията на общината;

○ – идентифицирана потребност от осигуряване на подкрепа за личностно развитие: съответната дейност/форма на подкрепа се осъществява в отделни образователни институции самостоятелно или с външна подкрепа /доставчици на социални услуги, РЦПППО, Център за кариерно ориентиране/.

II. Предизвикателства

Законът за предучилищното и училищно образование поставя изискване за разработване на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

За успешно прилагане в практиката на общината принципите и процедурите, изисквани от Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование, се поставят редица предизвикателства. В основата са

предизвикателствата от преобразуване на образователните институции за предучилищно и училищно образование, необходимостта от разширяване на компетентностите на педагогическия персонал за целите на приобщаващото образование, промяната във финансирането на общата и допълнителна подкрепа, разширяване и засилване на партньорството и взаимодействието на всички участници и институции.

Нормативните промени поставят нови изисквания за преобразуване на детските градини и училищата, даване на възможност за възникване на нови институции, променят се задачите на съществуващите институции, променят се взаимоотношенията между институциите.

Философията на приобщаващото образование поставя необходимостта от осигуряване на достатъчен брой квалифицирани специалисти за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в детските градини и училищата – психолози, логопеди, ресурсни учители, социални работници. Осигуряване на помощник на учителя при емоционални и/или поведенчески затруднения, при сензорни и/или неврологични увреждания. Приобщаващото образование изисква разширяване на кръга от педагогически специалисти в екипна работа като основен подход в неговата реализация.

Промяната в организацията и съдържанието на предучилищното и училищно образование е свързана и с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква ефективно взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване – обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и за необходимата толерантност и търпимост. За осъществяване на процеса е необходимо фокусиране върху всички участници в процеса на образование – деца, родители, педагогически специалисти.

III. Стратегически цели и дейности

Визия

Осигурено качествено образование, основано на индивидуалните потребности на децата и учениците от община Кюстендил.

Мисия

Създаване на условия и осигуряване на базисни ресурси за предоставяне на ефективна и ефикасна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.

Стратегически цели:

Стратегическа цел №1. Създаване на подходяща социално-психологическа среда за личностно развитие на децата и учениците от община Кюстендил.

Стратегическа цел №2. Осигуряване на специалисти и повишаване на компетентностите на педагогическия персонал за задоволяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.

Стратегическа цел №3. Създаване на подкрепяща среда и подобряване на условията за личностно развитие за деца и ученици, вкл. и със специални образователни потребности в община Кюстендил.

Стратегическа цел №4. Развитие и разширяване на мрежата от образователни институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на територията на община Кюстендил.

Стратегическа цел №5. Повишаване ефикасността на взаимодействие между участниците в образователния процес и институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Стратегическа цел №6. Създаване на условия за активно сътрудничество на образователните институции и гражданското общество за целите на приобщаващото образование.

Отделните стратегически цели по своята същност обединяват набор от дейности /мерки и интервенции/, подчинени на мисията и визията на стратегията, едновременно с това попадащи в определено тематично направление.

Стратегическа цел №1: Създаване на подходяща среда за личностно развитие на децата и учениците от община Кюстендил.

Дейности:

1. Ранно оценяване на развитието на децата и риска от обучителни затруднения на децата в детската градина и в предучилищните групи в образователните институции;

2. Осигуряване на логопедична подкрепа като превенция на комуникативни нарушения и на обучителни трудности;

3. Прилагане на методи и подходи за ефективна работа с деца и ученици с обучителни затруднения в рамките на предоставяната обща подкрепа от образователните институции;

4. Оказване на педагогическа и психологическа подкрепа за преодоляване на трудности в обучението, процеса на учене и комуникацията в учебна среда, включително осъществяване на взаимодействие с родителите;

5. Идентифициране на деца и ученици в риск и поддържане на регистър за проследяване и оценка на ефективността на предоставената подкрепа;

6. Осигуряване на условия и ресурси за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;

7. Кариерно консултиране и ориентиране на учениците в зависимост от потребностите, интересите, способностите, предпочитанията и ценностите;

8. Осигуряване на кариерно ориентиране според способностите и потребностите на учениците със специални образователни потребности /СОП/;

9. Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация, реакция и преодоляване на проблемно поведение и нарушения на дисциплината от деца и ученици;

10. Участие в общински, областни, национални проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта за осигуряване на възможностите за разнообразна личностна изява на децата и учениците и стимулиране на инициативност и творчески потенциал, вкл. и деца със СОП;

11. Утвърждаване на системата за поощрения на децата и учениците в детската градина и училище за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на институционалната общност ;

12. Идентифициране на деца с изяви дарби и осигуряване на допълнителна подкрепа за насърчаване на творческия им потенциал, съхраняване на българските традиции и утвърждаване на общочовешките и европейски ценности.

Стратегическа цел №2: Осигуряване на специалисти и повишаване на компетентностите на педагогическия персонал за задоволяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил.

Дейности:

1. Осигуряване на специалисти в училищата, детските градини и общинските институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците, в това число:

- Обезпеченост с педагогически съветници, логопеди, психолози и ресурсни учители в детските градини и училищата;

- Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочна допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба – назначени в училището и в детската градина, или от РЦПППО;

- Въвеждане на практиката за назначаване на помощник на учителя при повече от 3 деца или ученици със СОП в групата/паралелката;

- Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности /ЦОП, ЦСРИ/ в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

2. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа, в това число:

- Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения;

- Провеждане на обучения на училищно, общинско ниво за учители, педагогически съветници и други специалисти, които работят с деца и ученици, вкл. и със СОП, по теми , свързани с приобщаващото образование;

- Осигуряване на въвеждащо и продължаващо обучение от РЦПППО на лица, назначени на длъжността „помощник на учителя“ за група или паралелка с повече от 3 деца или ученици със СОП;

- Разработване на програма за квалификация на педагогическите специалисти, работещи с деца и ученици със СОП от РЦПППО;

- Обучение за използване на утвърдени от Министерството на образованието и науката методики за оценяване /Методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците, Методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, Методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания/, методики за вербално и невербално оценяване, както и други методики и стандартизирани инструменти.

3. Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, в това число:

- Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

- Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

- Подкрепа на учителите за диференцирането на подходи за обучение, които дават различни възможности за групиране на потребностите на учениците и насочване на общата и допълнителната подкрепа в най-голямо съответствие с тях;

- Обучение на педагогическите специалисти в детските градини за извършване на ранно оценяване /скрининг/ на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения по чл. 8, ал. 3, т. 1 от Наредбата за приобщаващо образование;

- Наблюдение и методическа подкрепа от страна на РЦПППО на ранното оценяване;

- Обсъждане на конкретни казуси.

4. Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.

Стратегическа цел №3: Създаване на подкрепяща среда и подобряване на условията за личностно развитие за деца и ученици, вкл. и със специални образователни потребности, от община Кюстендил.

Дейности:

1. Подобряване на техническата инфраструктура в детските градини и училищата за обезпечаване на нуждите от подобряване физическата култура на децата и учениците;

2. Създаване на достъпна физическа и архитектурна среда в образователните институции в община Кюстендил, в това число:

- Изграждане и/или подобряване на входните и комуникационни пространства /достъпност до входа, помещенията и пространствата/ в детските градини и училищата;
- Осигуряване на пригодност на учебните помещения и пространствата, помещенията и пространствата за общо ползване за деца и ученици с увреждания, както и достъпни и пригодни санитарно-хигиенни помещения.

3. Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, в това число:

- Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП;
- Обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;
- Обзавеждане на учебни помещения, даващи възможност за обособяване учебни места за ученици в инвалидни колички, с увреден слух, с намалено/увредено зрение, при установена необходимост;
- Осигуряване на подходящи помещения за кабинети за рехабилитация на слуха и говора, за логопедични кабинети и специализирани кабинети;
- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения /библиотеки, административни кабинети и други/;
- Реализиране на проекти, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

4. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

Стратегическа цел №4: Развитие и разширяване на мрежата от образователни институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на територията на община Кюстендил.

Дейности:

1. Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на новата нормативна уредба, в това число:

- Изготвяне на годишни планове за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование;
- Определяне на координатор и екипи за подкрепа за личностно развитие във всяка образователна институция в община Кюстендил;
- Прилагане на изискванията на Наредба № 6 за усвояването на българския книжовен език.

2. Развитие на Центъра за подкрепа за личностно развитие – Обединен детски комплекс, град Кюстендил чрез включване на нови дейности и форми за обща и допълнителна подкрепа.

3. Развитие на създадените центрове за обществена подкрепа в община Кюстендил.

Стратегическа цел №5: Повишаване ефикасността на взаимодействие между участниците в образователния процес и институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Дейности:

1. Развитие на ефективни форми на взаимодействие с родителите на децата и учениците за осигуряване на подкрепа за личностно развитие, в това число:

- Повишаване информираността на родителската общност за функциите на психолога, логопеда, рехабилитатора на слуха и говора при осъществяване на психосоциалната рехабилитация и рехабилитацията на комуникативните нарушения;

- Информирание на родителите за възможностите и насочване на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация от Регионален екип за подкрепа за личностно развитие;

- Развитие на децата и учениците със СОП в детските градини и училищата, подкрепяни от РЦПППО;

- Своевременно информирание на родителите на деца в риск от отпадане от образователната система и предприемане на мерки, консултиране със специалист и др.;

- Приобщаване на родителите към училищната общност чрез включването им в дейности на ниво паралелка и училище.

2. Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности, в това число:

- Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата и ученици със СОП - консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др.;

- Въвеждане на практиката за назначаване на социален работник в училищата и детските градини, който да изпълнява функцията на медиатор между семейството, обкръжението на детето/ученика и образователната институция;

- Определяне на ден в месеца за организиране на „Отворени врати в ДГ/училище“ за посещение на родители;

- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им /консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности/;

- Работа с родителите, които възпрепятстват децата редовно да посещават детска градина и училище.

3. Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби, в това число:

- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за насочване на детето;

- Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби.

4. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие, в това число:

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

- Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище;

- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с отдел „Закрила на детето“ и МКБППМН в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие /периодични срещи, планове за действие, годишни анализи/;

- Провеждане на съвместни кампании с Регионална здравна инспекция срещу зависимостите;

- Съвместни срещи, дискусии, беседи с представители на МВР, отдел „Закрила на детето“, МКБППМН.

5. Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище и обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици, в това число:

- Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в

риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото;

- Продължаващо развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;

- Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане.

6. Междунституционално сътрудничество и координация, в това число:

- Повишаване ефективността на комуникацията между детски градини, училища, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Регионалното управление на образованието, община и всички останали участници в процеса на образование;

- Координация и съгласуваност на действията на ръководствата на детските градини и училищата и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование с цел обезпечаване на специалисти за оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;

- Формиране на база-данни за специалистите, които предоставят допълнителна подкрепа в община Кюстендил;

- Предоставяне на обобщена информация за състоянието на процеса на приобщаващото образование на Кмета на община Кюстендил от Регионална управление на образованието - Кюстендил след приключване на учебната година;

- Създаване на условия за сътрудничество и отношения на загриженост между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги в община Кюстендил, като са необходими процедури за повишаване на ефективността на комуникацията между тях;

- Координация и сътрудничество между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система.

Стратегическа цел №6: Създаване на условия за активно сътрудничество на образователните институции и гражданското общество за целите на приобщаващото образование.

Дейности:

1. Провеждане на разяснителни кампании за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности;

2. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания;

3. Осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование;

4. Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти;

5. Осигуряване на траен процес на промяна на обществените нагласи в подкрепа на приобщаващото образование чрез разяснителни кампании сред родителската общност;

6. Провеждане на кампании и общински инициативи по въпросите на приобщаващото образование в сътрудничество с неправителствените организации;

7. Развиване на разнообразни форми на сътрудничество с институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата и учениците.

IV. Механизъм за управление, мониторинг и оценка на изпълнението

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022 – 2023 г. е функция на анализа на потребностите на конкретните училища и детски градини и отчита, координира и обединява усилията на всички общински фактори и ресурси за решаване на общите проблеми.

Община Кюстендил отговаря за цялостното изпълнение на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022 – 2023 г. и приноса ѝ за изпълнението на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил 2022 - 2023. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Съгласно чл. 197, ал. 3 от ЗПУО за изпълнение на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022 – 2023 г. ежегодно до 30 април Общински съвет - Кюстендил приема годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие по предложение на Кмета на Община Кюстендил след съгласуване с Регионално управление на образованието - Кюстендил. Изпълнението на Общинския план се отчита до 01 март на следващата година като в Областна администрация Кюстендил се представи отчет за изпълнението на дейностите по Общинския годишен план.

Индикатори за оценка на изпълнението:

- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО;
- Брой образователни институции, участващи в национални програми и проекти, осигуряващи процеса на приобщаващото образование;
- Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на специализирана среда;
- Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветник, психолог, логопед и помощник на учителя.

V. Финансиране

Финансирането на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022-2023 се осъществява със средства от:

- Общински бюджет;
- Делегирани бюджети на училищата и детските градини;
- Бюджети на Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта;
- Фондове на ЕС – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други;
- Частно финансиране, дарения.

VI. Популяризиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022 – 2023 г.

Популяризирането на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил 2022-2023 г. се реализира чрез публикуването ѝ на официалната интернет страница на Община Кюстендил.

